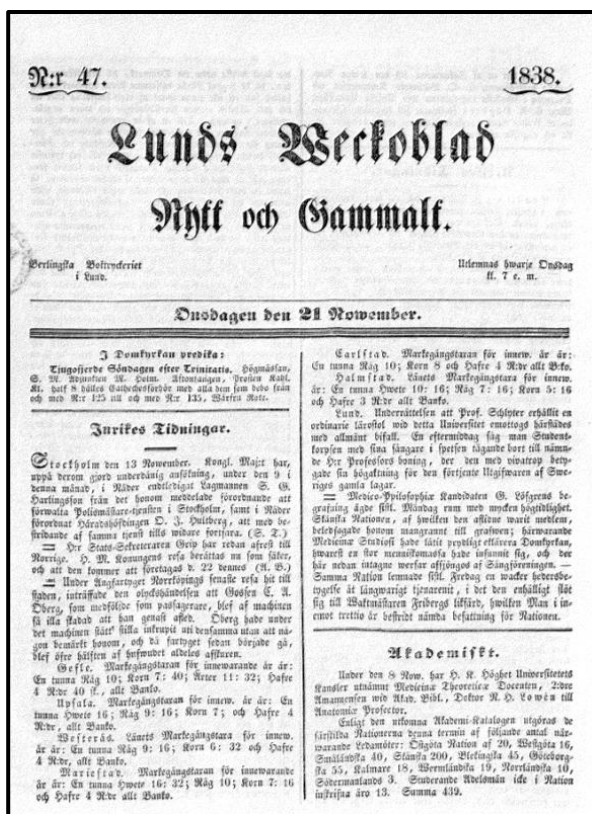

LUNDAGENEALOGEN

MEDLEMSBLAD FÖR
LUNDS SLÄKTFORSKARFÖRENING

Nr 1 2021

Ur innehållet
Mamsellerna Darin
Några levnadsöden från Norra Nöbbelöv
Lunds Weckoblad - en guldgruva

I Lunds Weckoblad finns en del intressant att hämta om personer och händelser i Lund

Bilagor (endast till medlemmar)
Kallelse till årsmötet

Ordförandens spalt

Jag tror att ni alla håller med mig om att år 2020 har varit mycket speciellt. Redan under januari började det komma nyheter om ett nytt coronavirus, som spred sig snabbt i den kinesiska staden Wuhan. Under årets två första månader var läget i Sverige rätt lugnt och vi hann avverka vårens program till och med medlemsmötet den 12 mars. I den vevan infördes stränga restriktioner för bland annat möten inomhus. Det medförde att Lunds kommun stängde ner sina träffpunkter, vilket hade till följd att vi i föreningen fick ställa in all medlemsverksamhet, då vi saknade möteslokal. Styrelsen fortsatte sitt arbete via digitala möten. Efter en lite trevande start fungerade tekniken mycket bra.

Det allmänna läget gjorde att Släktforskardagarna i Skövde ställdes in liksom Släktforskarvecka Skåne, där LSF planerat att delta på öppningsdagen på ACS. Flera stora föreningar, till exempel Genealogiska Föreningen (GF) och DIS Syd, kom redan under sommaren igång med digitala medlemsträffar. De flesta av GF:s släktforskarcaféer var öppna även för icke medlemmar. Några rikstäckande digitala släktforskarvenemang har hållits, det första redan i april. Under helgen 2 – 4 oktober hade vi Finding Family Together Live, och den 24 oktober ett samarrangemang av GF, DIS, Föreningen för Smedsläktsforskning FFS, Judiska släktforskningsföreningen i Sverige, Svenska Släktakademien samt Sällskapet Vallonättlingar. Det har alltså funnits en hel del möjligheter för släktforskaraktiviteter trots de restriktioner som varit i kraft. Vi är ett antal föreningsmedlemmar, som har deltagit i några av dessa aktiviteter.

I slutet av sommaren tyckte vi i styrelsen att det var hög tid att få igång vår egen medlemsverksamhet. Det inleddes med ett extranummer av Lundagenealogen, som kom ut i slutet på september. Vad vi har förstått så var den välkommen. I tidningen presenterade vi en serie på tre digitala medlemsmöten med start i mitten på oktober.

Under våren 2020 pausades verksamheten Jourhavande släktforskare på ACS. Detta har medfört att vi under hösten har startat en frågeverksamhet via vår hemsida. Meningen med denna funktion är att man skall kunna få tips hur man kommer vidare i sin forskning om man har ”kört fast”. Det kan röra sig om tolkningshjälp, tips på nya källor att leta i, etcetera. Det kan också röra frågor om forskning utanför Sverige, till exempel emigrantforskning eller tolkningsfrågor och tips om hjälpverktyg när det gäller DNA-forskning. Frågorna skickas via e-post till adressen komloss@lundsslaktforskarforening.se och kommer sedan att tas om hand av någon i vår resurspool (styrelsen plus ett par till). Ytterligare kommunikation kommer sedan att ske via e-post och inte på hemsidan. Tanken är inte att funktionen skall ersätta undervisning i släktforskning eller fungera som uppdragsforskning. Vi kan givetvis tipsa om olika utbildningar. Det fanns tydligen ett uppdämt behov av denna service för redan den första veckan hade vi fått fyra förfrågningar, som engagerade flera av oss i poolen.

Trots frånvaron av fysiska medlemsträffar, så har vi fått ett antal nya medlemmar under året. Detta är mycket glädjande. De nya medlemmarna har via välkomstbrev informerats om föreningens verksamhet och speciellt om de nyhetsbrev som går ut via e-post till de medlemmar som anmält intresse för att få dessa brev. Det är ett mycket smidigt och enkelt sätt att informera er medlemmar om nyheter och eventuella förändringar i vårt program.

I dagsläget har endast cirka hälften av er anmält sig till denna service. Då lagstiftningen (GDPR) på detta område förbjuder oss att lagra medlemmars e-postadresser utan ett aktivt medgivande från respektive medlem, så uppmanar jag alla er, som ännu inte anmält sig, att göra detta. Information om detta finns på föreningens hemsida under rubriken Nyhetsbrev.

Claes Westrup

Anmäl
dig!

Skånes Släktforskarförbunds månadsföredrag våren 2021

Fyra onsdagskvällar i vår anordnas digitala föredrag på temat släktforskning. Mycket kunskap, praktiska tips och inspiration utlovas. Alla föredrag hålls klockan 19–20, med en väl tilltagen frågestund efteråt. Föredragen körs i Zoom, och priset är 50 kr för medlemmar (80 kr för övriga).

Januari

Christina Sagersten

Februari

Fredrik Mejster

Mars

Peter Sjölund

April

Leif Mörkfors

20 januari

17 februari

17 mars

21 april

Christina Sagersten

Fredrik Mejster

Peter Sjölund

Leif Mörkfors

Pappa vem är du?

Inte bara kyrkböcker

Så släktforskar du med DNA

Det sitter i väggarna

Anmälan öppnas några veckor före respektive föredrag. Håll utkik efter anmälningsblanketten på förbundets hemsida, www.sgfm.se

Skånes Släktforskarförbund

Mamsellerna Darin

Vilka var mamsellerna Darin? Prästdöttrarna från Lund som idag är i stort sett bortglömda. Ett öde de tyvärr delar med många av historiens kvinnor.

Ett reportage i Iduns Veckotidning från 1910 väckte min nyfikenhet. Väverskan *Thora Kulle* (1849-1939) från Lund tilldelades årets IDUN-pris för ”belönande och främjande af någon förtjänstfull kvinnlig gärning.” I reportaget uppges att Thora Kulle gått i mamsellerna Darins skola(?) i Lund och lärt sig bland annat handarbete och vävning.

Mamsellerna Helene, Charlotta och Matilda föddes in i ett kyrkligt och akademiskt hem i Lund i början av 1800-talet. Fadern *Lars Magnus Darin* var född i Kristianstad 1783, son till tullsinpektoren *Andreas Darin* och *Ingrid Dorotea Schenk*. År 1800 blev han student i Lund och prästvigdes 1807. Han utnämndes till domkyrkoadjunkt 1809, till kunglig hovpredikant 1819 och till kyrkoherde i Bara och Mölleberga församling men gick bort före tillträdet 1820.

Lars Magnus Darin var samtida med skalden och professorn i grekiska *Esaias Tegnér*, senare biskop i Växjö. I ett brev till professor *C.P. Hagberg* ger han en kort karaktäristik av *Lars Magnus Darin*: ”L.D. lär ha varit ett tämligen gott huvud och ägt goda predikogåvor samt en utmärkt sångröst. Hans mässning vid prästmötet 1814 väckte beundran. Han påstås ha kunnat som predikant få hela församlingen att bada i tårar. Han var en glad umgängesman och lärde sig beklagligen att dricka kopiöst och lär därmed hava förkortat sitt liv.”

Tegnér skriver vidare i ett brev vid tillsättandet av tjänsten till kyrkoherde i Bara om *Lars Magnus Darin*: ”han är i yttersta nöd och hans hälsa liksom hans affärer förstörd.”

År 1811 gifter *Lars Magnus Darin* sig med *Johanna Rebecca Lindahl* (1778-1854) i Karlskrona, dotter till löjtnanten *Didrik Lindahl* och *Rebecca Pilgard*.

I äktenskapet föddes fyra barn:

Theodor Wilhelm (1812-1897),
Läkare och medicine doktor.

Helene (1815-1903), brodös, handarbetslärarinna
Charlotta (1817-1900), bokhandlare i Eslöv
Matilda (1818-1894), lärarinna (?), brodös. En av faddrarna vid hennes dop var *Esaias Tegnér*.

Lars Magnus Darin går bort endast 37 år gammal och lämnar prästänkan ensam med fyra minderåriga barn. Hon begär cession* för att klara ekonomin och *Tegnér* konstaterar lite uppgivet: ”L.D:s dödsfall känner du. Det var i alla avseenden ömkansvärt. Hans änka har lagt in och begärt *cession. Både jag och hans övriga vänner förlora därpå ej obetydligt.”

Vad som händer med familjen, enligt husförhörlängderna, är att man flyttar ofta inom Lund och att man enligt tidens praxis satsar på sonens utbildning. Han blir medicine doktor i Lund 1841 och amanuens och underläkare vid Serafimerlasarettet i Stockholm. Han får en tjänst i Oskarshamn och tjänstgör som provinsialläkare där 1845-1877.

Vad händer med döttrarna? De korta upplysningar som gått att få fram om dem är att de är utmärkta brodöser och blir prisbelönta på Parisutställningen 1855. Mamsell *Helene* ställer ut med en stor ”näsduk” där i varje hörn bilden av en skånsk herrgård eller ett slott fanns inbroderad med omgivande park, vattendrag med mera. *Svaneholms slotts* många fönster tog sig särskilt bra ut med rött silkespapper som underlag. Den inköptes av kejsarinnan *Eugenie*.

På Stockholms utställning 1866 belönades mamsell *Helene* med första pris för ännu en broderad näsduk som inköptes av *Hertiginnan av Östergötland* och mamsell *Matilda* med ett andra pris för en toalettdyna. Allt enligt *Post- och Inrikes Tidningar*.

Det startades många flickpensionat i Lund under 1840-talet. I boken ”Nio systrar i 1800-talets Lund” av *Astrid Lovén* skildras hur några av medicine professor *Nils Henrik Lovéns* döttrar, *Catherine-Marie* och *Sara Lovén*, går i skola hos mamsellerna *Darin* under de första skolåren. Det berättas i boken om bristfällig undervisning till och med i kristendom! ”det bokliga vetandet för skolans lärjungar blev minimalt utom i handarbete.

”Undervisningen i katekesen, biblisk historia, svensk historia, geografi, utan karta, gick till så att eleverna fick en hemläxa i läroboken som sedan skulle rabblas upp precis som de stod i boken. Aldrig gavs en förklaring till eller en utläggning av texten.

När eleven Sara Lovén (1849-1891) tog hand om läxförhören och gav smäll på fingrarna och bakläxa åt dem som inte kunde rabbla sina läxor, tyckte

mamsellerna Darin att det var förträffligt. De fick i stället mer tid över att ägna sig åt sitt broderande.

År 1854 avlider pastorskan Darin och enligt boupp-teckningen avstår sonen sin arvsrätt till sina omyn-diga systrar på grund av skulder till modern. I ett bifogat testamente yrkar modern på detta till sina kära döttrar som strävat tillsammans med henne i många år.

Birgitta Calagos

Källor:

Lunds Weckoblad 1838-09-12, 1839-01-09, 1840-08-12, 1841-01-13, 1841-08-04, 1842-06-15.

Post- och inrikes Tidningar 1866-08-18.

Esaias Tegnér, brev, utgivna av Tegnérssamfundet, 1954, s 112

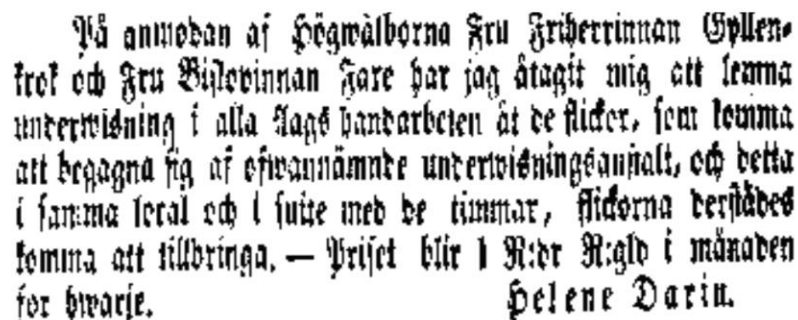
Svenskt Porträttgalleri XIII, s. 97

Lunds stifts herdaminne: från reformationen till nyaste tid. Ser. 2. Biografier, 5 Bara, Ljunits och Herrestads kontrakt. – 1954

Kyrkoböcker Lunds domkyrkoförsamling

Astrid Lovén, Nio systrar i 1800-talets Lund, 1998

*Cession är ett äldre ord för konkurs men betyder även överlåtelse av en fordran genom köp, byte eller gåva.

Högråbarna Fru Friherrinnan Wollen-
frot och Fru Bilobinnan Hare har jag åtagit mig att lemna
undervisning i alla slags handarbeten åt de flickor, som lewma
att begagna sig af ofwännamnde undervisningsanstalt, och detta
i samma local och i suite med de timmar, stidorna derstädes
komma att tillbringa. — Priset blir i R:de R:gd i månaden
för hwarje.
Helene Darin.

Ur Lunds Weckoblad 1838-09-12

Några levnadsöden med anknytning till Norra Nöbbelöv, Lund och ”stora världen”

Norra Nöbbelöv är numera en del av staden Lund. Även i äldre tider då Nöbbelöv, utan sitt sentida särskiljande epitet Norra, var en fristående socken medförde närheten till staden att vissa personer hade samröre med de båda orterna. Några av ättlingarna till dessa personer har på olika sätt gjort sig bemärkta långt utanför stadens hank och stör. Här några exempel.

Nobelius

Historien tar avstamp i det danska riket med Lauritz Jensen (1612-1670) och hans hustru Kirsti Rasmusdotter (~1620-1683) som var bosatta på Nöbbelöv 1. En av deras söner Anders Larsson (1643-1716) brukade rusthållshemmanet efter fadern. Anders som kunde både läsa och skriva var en tid länsman. Han var gift tre gånger och hade minst 16 barn födda i Nöbbelöv. Hur de dåtida krigshandlingarna, icke minst slaget vid Lund 1676 som berörde Nöbbelöv, påverkade familjen är okänt. Med sin första hustru, Elna Andersdotter, fick Anders sonen Lars (1673-1758). Denne Lars Andersson Nobelius (med tillnamnet rimligen inspirerat av födelseorten) ska endast 10 år gammal ha kunnat läsa i bok. Redan 1685 antogs han som skrivare hos kronouppbördsman Jöns Jönsson i Torna härad och 1689 som skrivare hos Johan Kruse, kyrkoinspektör i Skåne. Lars erbjöds rekommendation till ett kollegium i Stockholm men ville hellre studera och intogs 1691 i Lunds skola där han 1694 blev student. Han utbildade sig vidare, bl.a. i Malmö. Lars gifte sig 1704 i S:t Petri Malmö med Maria Berner (död 1710). Han kallades 1708 av överste Jöran Knorring till bataljonspredikant vid Helsinges regemente men undanbad sig detta då han hade hustru, barn och en gammal svärmor att försörja. I stället bad han om någon vakans i Lunds stift. Den 14.4.1710 utnämndes han av senaten att tillträda Västra Tommarp och Skegrie församlingar och den 20.9.1711 fick han fullmakt undertecknad av Karl XII i Bender. Enligt omdöme ansågs Lars vara ”en stark, modig och tilltagsen man i alla sina göromål”. Han vårdade sina

Från Bellmansällskapet har följande ballad av Bellman hämtats:

Är mödan värt att vara till?

Nej, jag den satsen nekar,

Ty om du blott betrakta vill

Vartut som handen pekar,

Så ligger där en huvudskål,

Förr prydd med skönhets rika prål,

Och där med tomma ögonhål

Procentarns vridna käkar.

Är mödan värt att vara till?

Procentare, dig buga

Som ständigt löpa måst April

Att dubbla räntor suga;

Jämt glo åt Galdenärns kvarter,

Jämt i Instantier upp och ner

Med muskig blick, när som du ler,

Och skuggrädd som en fluga.

kyrkor och lät renovera Skegrie kyrka 1728-38. Även kyrkan i V Tommarp fräschades upp, bl.a. med ny altartavla (1733) och omgjuten storklocka (1743). Lars hade en del kontroverser med vissa militärer och andra präster. Han blev omgift 1710 i V Tommarp med Maria Rafenius (~1669-1729). Vid en svår sjukdom begärde han att sonen Gunnar Nobelius skulle få efterträda, vilket han efter att ha tillfrisknat ångrade. Lars donerade 1754 till Malmö och Lunds skolor samt till Nöbbelövs församling vardera 200 daler silvermynt.

Gunnar Nobelius (1706 i Malmö-?) gick i Lunds skola, blev student 1721 och tog därefter högre examina. Han blev faderns medhjälpare, först med ansvar för Skegrie och från 1745 även för V Tommarp. Som medhjälpare till fadern i 17 år och därefter med fadern kvarboende i prästgården i 13 år anges Gunnar ha stått i skuggan av sin kraftfulle far och ha fullföljt hans verk med stor noggrannhet. Gunnar gifte sig 1733 i Glemminge med Annika Wettring (1714 i Glemminge-?). Ett av deras barn var Enoch.

Enoch Nobelius (1746 i V Tommarp-1807 i Virke) gick i Malmö skola, skrevs 1761 in vid Lunds universitet och studerade 1763 teologi. Han blev 1778 kanslist på krigsfiskalskontoret i Stockholm, 1781 konstituerad vice krigsfiskal och sedan vice auditor. I Stockholm arbetade han tillsammans med Carl Michael Bellman och ansågs som en av hans allra intimaste vänner. Bellman lånade pengar av Nobelius som 1785 lagsökte sin vän för obetalda skulder. Enoch satte 1788 Bellman i konkurs och i häkte, tills vännerna lyckades lösa ut honom, för en fordran på 108 riksdaler. En bidragande anledning till detta agerande förmodas ha varit Enochs försmådda kärlek till Bellmans hustru. Till en av sina söner skrev Bellman en varnande text ”/Akta dig för Satans garn/och för listen af Nobelius”. Enoch tog 1801 avsked med pension på grund av sjukdom och var vid sin död titulerad Hovsekreterare.

Därför så nyttjom livets dag,

Tills lian oss föröder,

Och, Granne, du som med behag

Ser huru druvan blöder

Vid slevens skvalp och ljuva sus,

Bjud alla Mänskor var sitt rus,

Men bjuder du Nobelius,

Så skäms bland Bacchi Bröder!

de la Rose / Larose

Lunds främste köpman under 1730–40-talen var Lorens de la Rose, vanligen kallad Larose. Lorens (1694 i Malmö-1762 i Nöbbelöv) var son till Leonardt de la Rose, perukmakare och specerihandlare samt traktör under Karl XII:s krig i Polen där Leonardt dog 1707, och Maria Haberegger. Hon var dotter till Vitus Haberegger, ungerskfödd akademiboktryckare i Lund vid universitetets grundande 1668. Krig fick dock Vitus att 1675-82 vistas i Malmö innan han definitivt kunde etablera sig i Lund. Leonardt har fått en gata i centrala Malmö vid Lilla Torg uppkallad efter sig, under det förvanskade namnet Larohegatan, där han en gång ägde en fastighet på platsen där nu Faxeska huset (uppfört på 1760-talet) står.

Lorens fick burskap i Lund 1723 och ägde en köpmansgård där Gleerups nu har sina lokaler. Tidvis bodde han dock i Nöbbelöv där han ägde en bondgård, Nöbbelöv 7:14, som han fått med hustrun Marna, dotter till bonden och handelsmannen i Lund Nils Månsson. Lorens ägde även ett frälsehemman i Nöbbelöv och var en tid Lunds högst beskattade; av 258 registrerade skattebetalare år 1742 var det endast 50 som betalade 1 skilling eller mer, varav sex betalade 3-5 skilling medan Lorens var ensam om att skatta 6 skilling. Efter Marnas död 1744 gifte Lorens om sig 1745 med Annicka Springorm (1694 i Helsingborg-1754 i Nöbbelöv), dotter till en handlande. På äldre dagar gick det utför med Lorens. Svärsonerna ansåg att han misskötte sin förmögenhet och ville ha honom satt under förmyndare. När Lorens dog hade handelsrörelsen sedan några år övertagits av svärsonen Ernst Martini, som dock dog redan 1760. Lorens begravdes på den numera försvunna Krafts kyrkogård i Lund.

På Norra kyrkogården i Lund finns i dess sydöstra del en gravsten över Lorens dotter Anna de la Rose (1742-1832), "född i Nöbbelöv af Torna härad", "sörjd af fyra efterlevande barn samt sex barnabarn". Hon hade 1778 gift sig med handlanden Carl Johan Edelberg (1747-1787), son till skeppsredaren i Falkenberg Olof Edelberg och Elisabeth Rosin. Anna levde i Lund många år efter Carls död, som "gamla änkefrun". En son till Anna och Carl, Lorentz Leonhardt (1781-1837), fick med Sigröd Magdalena Krumlinde (1786-1837) en son Olof Edelberg (1819-1878) som var handlande i Lund. Han var ägare till en av stadens mer betydelsefulla handelsgårdar, belägen i hörnet av Stortorget och Lilla Fiskaregatan vars huvudbyggnad var en envånings korsvirkeslänga, uppförd på 1730-talet [troligen under Lorens tid]. Handlingsgården fick ge vika för ett nytt affärshus med Lunds första konsekvent utformade butiksfasad: Gleerupshuset, uppfört 1871 av handlande Petter

Ekelöf, som då var en av stadens största köpmän. Ytterliga några kvinnor Larose gifte sig i Nöbbelöv; 1746: Catherina med juristen Samuel Edler från Lund. 1749: Maria med Bengt Martini från Lund? 1753: Elisabeth med Sören Christiansson i Lund.

Liljevalch/Lilliewalck, m.fl. stavningar

Släktens rötter finns i Småland med Måns Persson född i slutet av 1500-talet och Måns Mattson Liljevalk, troligen född 1636. Släkten anges ha fått skattebefrielse av kung Karl Knutsson Bonde vid mitten av 1400-talet. Under 1600-talet fanns, i grova drag, släktens män som militärer och borgare i Eksjö, mellan 1668 och 1840 bodde dess akademiker i Skåne och i början av 1800-talet spreds den affärsdrivande grenen till Stockholm och Gotland.

1 Christian Månsson Lilliewalch (död 1726 i Fjellie, 73 år gammal) var sonsons son till Måns Persson och bodde 1694-1700 som "corporal" och senare kvartermästare på Nöbbelövs boställe, gift 1689 med Annica Biörckman; de fick minst 4 barn i Nöbbelöv, bl.a. Måns [1:1].

1:1 Magnus L (1692-1738) var döpt Måns men använde sig av namnet Magnus. Även han blev kvartermästare i Nöbbelöv och var gift med Elisabeth Behring (1702-1764). En son var Olaus [1:1:1]

1:1:1 Olaus L (1734-1798) var handlande i Lund och gift med Elisabet de la Rose (1736-1794) i hennes andra äktenskap. De hade bl.a. sönerna Severin Magnus [1:1:1:1], Samuel [1:1:1:2] och Carl Fredrik [1:1:1:3].

1:1:1:1 Severin Magnus L (1763 i Lund-1835 i Lund) var handlande i Lund. Han fick 1789 burskap, förordnades 1796 till källarmästare och blev rådman 1803. Gift med Caisa Fredrica Bundsen/Bundtsson (1765-1838). Inget av deras barn följs upp här.

1:1:1:2 Samuel L (1767 i Lund-1827 i Lund) var handlande i Lund. Gift 1795 i Lund med Sophia Maria Sylwan (1771 i Ystad-1827 i Malmö) dotter till akademibokhandlare Isak Anders Sylwan och Gertrud Magdalene Krumlinde. Två av Samuels och Sophias barn, Olof (1:1:1:2:1) och Carl Fredrik (1:1:1:2:2), och några av deras efterkommande bär på intressanta livsöden. Inga andra av deras barn följs upp här.

1:1:1:3 Carl Fredrik L (1770 i Lund-1844), student 1786 och antagen som lasarettmedicus 1791. Carl fick 1793 ledigt för att under 6 månader studera i Köpenhamn, men kom att stanna där mer än 2 år för studier i obstetrik. År 1800 planerade han för en ny utlandsresa med kort uppehåll i Köpenhamn. På grund av Danmarks militära konflikt med England 1801 stannade Carl kvar som volontär vid Fredriks Hospital och fick ”inseende få lägga hand vid operationerne och förbindningarne derstädes, hvartill bataillen d. 2 April gaf många och lärrika tillfällen”. I slutet av maj fortsatte han färden till Paris för att återvända hem sommaren 1802. Under sin frånvaro hade han 1801 utnämnts till prosektor i Lund, utnämnd 1806 till ”Ordinarie Medicinae Adjunct” och erhöll 1810 ”Konungens Nådiga fullmakt att vara Artis Obstetriciae Professor vid Kongl. Carolinska Akademien”. Han blev 1820 prefekt för Barnförlossningshuset och för det nya barnbördshuset, beläget vid Paradisgatan, som togs i bruk våren 1823. Han var vetenskapligt verksam, blev professor och den som i Lund lade grunden för klinisk undervisning i obstetrik. Han gifte sig 1805 med biskopsdottern Margareta Ulrika Munck af Rosenschöld (1778 i Lund-1859 i Lund). Barn bl.a. Peter Olof (1:1:1:3:1), Ulrika Elisabeth (1:1:1:3:2). Carl och Ulrika fick 1812 lagfart på tomten 264 i Lund (hörnet av Kattesund och Grönegatan) som de innehade till 1838 då de överlät den obebyggda delen av tomten, den s.k. ”Doktors hagen” gränsande mot Grönegatan till Jöns Petter Borg för 2666 rdr 32 sk b:co. Köpet återgick då svärsonen bataljonsläkare N Lowén hävdade ”lösningsrätt genom börd”. Det är fascinerande att tomttvisten 1838, i denna centrala del av Lund, handlade om ”den kring tomten befintliga stengärdesgården samt alla därpå växande träd”.

1:1:1:2:1 Olof L (1795 i Lund-1862 i Valparaiso, Chile) praktiserade på ett handelskontor i Stockholm och reste 1818 till Chile. Där var han anställd hos ett engelskt affärshus, Lynch, Hill & Co och fick i uppdrag att fungera som offentlig auktionist. En kraftig storm drev upp 22 fartyg med dyrbar last på stranden. Såväl vrak som last såldes på auktion och inbringade 5 miljoner pesos. Olof fick 5 % i kommission. Han köpte en stor lantegendom nära Concepcion och anlade en mjölkvarn driven av vattenkraft. Den ödelades av en jordbävning men återuppbyggdes dubbelt så stor.

Han blev traktens största mjölleverantör och drev dessutom en skeppsmäklarrörelse. Han förlorade större delen av sin förmögenhet 1862 och dog samma år. Gift med Mary Ann Delano, dotter till Paul Delano (1775-1842 i Talcahuano, Chile) och Ann Ferguson (1774-1847 i Concepcion, Chile); de var födda och

gifta i Fairhaven, Massachusetts, USA. Paul var sjöofficer och delaktig i Chiles frigörelse från Spanien i så hög grad att han blev en betydande person inom den chilenska flottan.

USAs president Franklin *Delano* Roosevelt var besläktad med Paul. Olof och Mary fick en dotter Ana Maria (1823 i Chile-) som 1841 gifte sig med läkaren Thomas Stokes Page (1815 i Moorestown, New Jersey, USA-). De fick 13 barn, födda 1842-1867; den yngste hette William Delano.

1:1:1:2:2 Carl Fredrik L (1796 i Lund-1870 i Stockholm) flyttade 16 år gammal till Stockholm där han anställdes som kontorist hos en specerivarugrossist. Blott 17 år gammal sändes han till S:t Petersburg för att driva in en skuld. Han fängslades men frigavs och fick audiens hos tsar Alexander. I Stockholm etablerade han en egen grossiströrelse, ångsåg och träförädlingsfabrik. Fanér exporterades till England och USA och som returlaster kom stenkolk, allt på egna fartyg. De intryck Carl hämtade från England tilldrog sig kronprins Oscars intresse. Carl blev även rådgivare till kung Karl XIV. Carl tog över spannmålsstödet till Norrland som led av flera års missväxt. I utbyte beviljades han att exploatera skogen däruppe. Han köpte 1834 sågverk, byggde fabriker för träförädling samt skeppade trävaror till Asien och Australien och blev kallad för ”Norrlands välgörare”. Kung Oscar I utsåg honom till delegat att sluta ett handelstraktat med Kina. Carls skonertskepp Mary Ann företog 1839-41 den första svenska världsomseglingen. Skeppets befälhavare var sjökaptens Nils Werngren (1815-1897) som ligger begravd på Malmö gamla kyrkogård. Ett par år senare anlöpte Carls fartyg Bull, också det på en världsomsegling, Valparaiso. I detta förnimmer man en närhet till brodern Olof. Carl engagerade sig även i ett stort projekt i syfte att dika ut många av Gotlands myrar. Han gick i konkurs 1864 och dog 1870, begravd som ”grosshandlare”. Gift 1824 med Margareta Catharina de la Rose (1807-1863). Barn bl.a. Edvard Olof (1:1:1:2:2:1), Nina Helena (1:1:1:2:2:2), Carl Fredrik (1:1:1:2:2:3), Thomas Decimus (1:1:1:2:2:4), Francise Laura Wilhelmina (1:1:1:2:2:5).

1:1:1:3:1 Peter Olof L (1807 i Lund-1877 i Stockholm), ogift, med lic 1836, tillträdde 1837 sin första tjänst som ämbetsman, kungens tjänstgörande livmedicus och regementsläkare vid Svea livgarde, 1848 tjänst som överfältläkare vid ”Landt-försvarsdepartementet, Kongl Direktionen öfver allmänna Garnisons-Sjukhuset i Stockholm”, 1859 utnämnd till förste livmedikus hos änkedrottning Desideria och kung Karl XV.

1:1:1:3:2 Ulrika Elisabeth L (1810-1892), gift 1829 med Nils Henrik Lovén (1801-1877 i Lund), med dr, professor och rector magnificus vid Lunds Universitet. Deras barn följs inte upp här.

1:1:1:2:2:1 Edward Olof L (1833 i Stockholm-1915). Han företog i sin ungdom resor till bl.a. Amerika, Kina, Australien och Västafrika, satt 1887-1906 i stadsfullmäktige och deltog i diverse nämnder och styrelser, titulerades grosshandlare och konsul. Gift 1858 med Emelie Wilhelmina Grubb (1837-1917). Deras barn följs inte upp här.

1:1:1:2:2:2 Nina Helena L (1835 i Stockholm-1892 i Skottland). Gift 1866 med grosshandlare Patrick Graham (1840 i Perth England-1912 i Bromley England) som 1857 flyttade till Gotland. Barn: bl.a. Peter Samuel (1:1:1:2:2:2:1).

1:1:1:2:2:3 Carl Fredrik L (1837-1909). Industriman vilken som ombud för brittiska finansärer spelade en viktig roll för Sveriges industriella omvandling. Han efterlämnade tillgångar som vid början av 2000-talet skulle motsvara 250 miljoner. Ett överskott, motsvarande 62 miljoner, efter arvsskiftet användes för uppförandet av Liljevalchs konsthall, invigd 1916, som blev en betydelsefull konstinrättning.

1:1:1:2:2:4 Thomas Decimus L (1840 i Stockholm-1904). Han var fullmäktig i Riksbankens växeldeputerade och stadsmäklare i Stockholm, direktör i Industrikreditbolaget. Gift 1868 med Johanna Kristina Sundström (1848 i Stockholm-1930). Deras barn följs inte upp här.

Bröderna Edward och Thomas bildade 1870 bärgnings- och dykeribolaget Neptun, som 1940 uppgick i Broströmkoncernen och som bärgade regalskeppet Vasa. Företaget drevs som så att betalning utgick endast om uppdraget lyckades. Neptun verkade internationellt med uppdrag även långt bort från svenska vatten, t.ex. Konstantinopel, Kap Finisterre, Kanarieöarna, Röda havet och Engelska kanalen. En förteckning upptar 3 pansarskepp, 1 torpedbåt, 332 större ångare, 106 kust- och passagerarångare, 407 segelfartyg, 4 mudderverk, 1 fyrskepp och 856 diverse laster,

Källor

Agri Janne: *Anteckningar om Lunds borgare på 1740-talet*, 1939.

Blomqvist Ragnar: *Lunds Historia, Nyare tiden*, 1978.

Fridh Berit och Fridh Hans: *Byaliv och bondekiv i Skåne 1650-1750*, 1976.

Herdaminen, Kyrkböcker

Lunds bevaringsprogram, Clemens och Drottens rotar, 1981; p 141.

Universitetsmatriklar.

riggar m.m. – i allt 1768 lyckade företag till ett värde av 115 183 000 kronor.

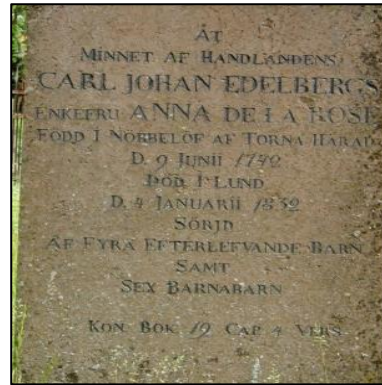
1:1:1:2:2:5 Francise Laura Wilhelmina L (1845-). Hon gifte sig med Alexander Graham (1834-1876), bror till ovanstående Patrick som också 1857 flyttade till Gotland. Alexander flyttade senare tillbaka till England. De båda brödernas far fabriksidkare Peter Graham (1805-1870) köpte stora skogsområden på norra Gotland för att säkra leveranser av skogsråvara till sina fabriker i Perth.

1:1:1:2:2:2:1 Peter Samuel (Sam) Graham (1868 på Gotland-1940 i Stockholm), ingenjör och industriman, gift 1897 med friherrinna Kathinka Amelie Pauline Peyron (1874-1961 i Stockholm; dotter till viceamiral Edvard Svante Knut Peyron och Kathinka Karen Alethe Due (dotter till Fredrik Due (1796 i Trondheim-1873) som var en norsk-svensk politiker och diplomat, chef för den norska statsrådsavdelningens kansli i Stockholm, föredragande i norska ärenden för Karl XIV Johan och som genom sina färdigheter i franska språket fick ett icke obetydligt politiskt inflytande, 1841-58 norsk statsminister i Stockholm och 1858-71 svensk-norsk minister i Wien.) Efter mogenhetsexamen 1887 reste Sam för affärs- och ingenjörstudier till USA, England, Tyskland och Frankrike. Han inträdde 1890 i firman Graham Brothers som grundats 1860 i Visby av fadern och hans bror Alexander. På 1870-talet importerades maskiner för industri och lantbruk. Rörelsen övergick mer till import av hissar och senare till egen tillverkning. Då Sam inträdde i firman började man specialisera sig på en ny typ av hissar och Sverige blev ett föregångsland på elhissar, med stor export till övriga Skandinavien, Tyskland, Schweiz, Ryssland och Polen. Sam var ensam ägare till firman 1899-1908 då medarbetaren K G Magnusson blev delägare. Firman ombildades till aktiebolag, och blev genom olika köp och ombildningar Hiss AB Asea Graham, Kone ASEA-Graham och KONE hissar AB.

Nils Mandahl

Gravmonument över Carl Fredrik Liljevalch på S:t Peters Klosters kyrkogård i Lund

Gravsten över Nils Henrik Lovén på Östra kyrkogården i Lund samt över Anna de la Rose på Lunds Norra kyrkogård

Malmö: Faxeska huset med sin frontfasad utmed Larohegatan

Nils Werngren – kaptan på skeppet som genomförde Sveriges första världsomsegling och hans gravsten på Gamla kyrkogården i Malmö.

Lunds Weckoblad 1775–1810

En guldgruva för Lunds släktforskare

Några dagar in på det nya året 1775 hände något stort i Lund – lundaborna fick sin egen veckotidning! Det var dock inte stadens allra första tidning, för redan när Karl XII och hans regering vistades i staden då Lund fungerade som rikets huvudstad gav man 1717–1718 ut den så kallade *Lundska Lögerdagz Courant* (även kallad *Lundska Onsdagz Post-Tijender* och *Lundska Post-Tijender*). Tidningen, som dessutom kom att bli Skånes första, hade emellertid inte särskilt mycket att göra med lundaborna själva. På de åtta sidorna beskrevs nämligen uteslutande krigsförberedelser, fältslag, kungliga bröllop och andra stora händelser ute i Europa, medan nyheter från Sverige sällan syntes till och lokala nyheter i regel inte förekom alls. I det sista kända numret av tidningen, den 19 juni 1718, skildras Karl XII:s ankomst till Strömstad, och därmed har utgivningen sannolikt upphört eftersom det inte finnas några kända nummer av tidningen efter detta datum.

Därefter dröjde det alltså närmare sextio år innan Lund fick en tidning igen.

*Professor Gustaf Sommelius (1726–1800);
Siluett av okänd konstnär.*

Ett frö såddes redan 1773 när dåvarande akademibibliotekarien vid Lunds universitet, professor Gustaf Sommelius (1726–1800) publicerade *Academiska och Stifts Tidningar utgifne i Lund*, vars elva nummer räknade upp universitetets tjänstemän samt Lunds stifts präster och skolpersonal med biografier och nyheter. Utgivningen upphörde redan samma år och 1774 var Lund åter tidningslöst, men året därpå sjösatte alltså professor Sommelius sitt nya projekt – *Lunds Weckoblad*. Tidningen trycktes hos Berlingska boktryckeriet, och i det första numret den 5 januari 1775 kan man läsa mer om tidningens innehåll och målsättning:

”Ett Sällskap här i Lund har föresatt sig at ifrån detta årets början utgifwa några Tidningar, om hwilkas inrättning wäl för detta blifwit meddelt någon underrättelse, medelst en till den ändan särskilt genom trycket utgifwen Plan, men hwarom icke desto mindre i första numren af dessa Lunds Wecko-Blad, bordt lemnas närmare kundskap. Härutinnan komma således at införas

1:mo Allahanda utländska Nyheter, som finnas nyttiga och interessanta [...].

2:do Berättelser om märkwärdiga händelser, som kunna tid efter annan timma här i Skåne och de öfriga Södra Provincier af Giötha Rike: såsom Giftermåhl och Dödsfall, i synnerhet deras som innehafwa Publique Syslor, samt äro eljest af någon distinction [...].

3:tio Korta Recensioner af alla här i Lund utkommande Disputationer och Böcker.

4:to Korta Lefwernes Beskrifningar af Ämbets-Män här nedra i orterna, samt andra Minneswärda Personer [...]

5:to Korta Witterhets och Skaldestycken [...].

6:to Allahanda Konungens Befallningshafwandes Publicationer ifrån Södra orterna, Marckegångs-Taxor, märkwärdiga Processer och Domar, samt mera dylikt.

7:mo Allahanda Konunga Bref och eljest betydeliga underrättelser eller anecdoter, som ifrån äldre tider kunna bidra till något Ljus i Swänska Historien eller Genealogien.

8:vo. Korta Oecenomiska Rön och Afhandlingar särdeles angående Swänska Hushållningen.

9:no. Waror, Saker eller Böcker, som någon åstundar och anmäler sig wilja köpa eller sällja [...].”

Innehållet var som synes väldigt brett, vilket dock inte hindrade redaktionen från att avslutningsvis betona att vem som helst kunde publicera i princip vad som helst i *Lunds Weckoblad*, ”allenast det icke innehåller något anstötligt eller som är förmycket afwikande ifrån de Ämnen, åt hwilka Sällskapet i synnerhet tänckt lemna rum i dessa Tidningar”. Detta uttalande tog lundaborna verkligen fasta på, för under de kommande årtiondena lät stadens invånare publicera mängder av notiser där man får veta mer om de som bodde i staden för tvåhundra år sedan.

Framsidan av Lunds Weckoblads första nummer, den 5 januari 1775.

samt från och med 1813 *Lunds Weckoblad Nytt och Gammalt* innan tidningen slutligen utgavs åren 1897–1970 under namnet *Lunds Dagblad*. Precis som namnet kom även tidningens innehåll att förändras, bland annat minskade successivt de lokala notiserna under 1810-talet. Dessförinnan innehåller dock tidningen mängder av personnotiser, så det är alltså stor chans att man finner intressanta uppgifter om ens förfäder och släktingar som bodde och levde i Lund åren 1775–1810.

Sysslolösa snickare och sköna fruktträd

Vad kan man då få veta om lundaborna i *Lunds Weckoblad*, deras första egna tidning? I princip allt mellan himmel och jord, för man tog som sagt verkligen fasta på det sista stycket i tidningens målsättning från 1775. Av den anledningen publicerade till exempel skraddarmästaren Bengt Johan Giertz (1730-) en annons den 3 juni 1778 där han beskriver sina varor och priser:

”Sedan från Kongl. Målare Academien i Stockholm en noga afritning nedkommit på den nu antagna nya Swenska Fruntimmers Kläde drägten, så har jag härigenom welat tilkänna gifwa, det jag åtager mig, at derefter förfärdiga en Polonesse med Corsette utan garnering, för Fyratio skill. specie: förmodandes altså at sedan flere klädningar lika blifwa på min wärkstad förfärdigade för et drägeligt arfwode, snarare winna förtroende i des förfärdigande, än den som däruppå föga eller ingen tid til lärande använder.

B. J. Gjertz.
Fruntimmers Skraddare
i Lund.”

Tidningen bytte namn ett par gånger genom åren; från starten till och med 1782 hette den *Lunds Weckoblad*, åren 1783–1792 *Nytt och Gammalt* samt 1792/93–1809 *Lunds Weckoskrift Nytt och Gammalt*, åren 1809–1812 hette den åter *Nytt och Gammalt*

Att utannonsera sina tjänster i Lunds Weckoblad var dock inte helt riskfritt om man inte vaktade sin tunga, något snickarmästaren Jonas Meliander (1751-1818) fick erfara när han i den 24 oktober 1781 meddelade i tidningen att han ”I anseende til det missbruk Snickarna här i Staden nyttja med priset af Lik-kistors förfärdigande, lämnas Allmänheten den underrättelse: at hos mig underteknad fås oklädde Lik-kistor, af högst 3 alnars längd, til 8 D:lr S:mt eller 1 R:dlr 16 β . *Specie*. Åstundas kistan klädd, af Ägarens egit tyg, kostar den 2 R:dlr *specie*”, ett påstående som genast fick mothugg från stadens övriga snickare i tidningens efterföljande nummer:

”I anseende til det missbruk som Snickaren Jonas Meliander gjordt af Lunds Weckoblad, til Snickare Ämbetets förolämpande, lämnas Almänheten den underrättelse, at berörde Meliander til sin stäteliga Kundgjörelse uti N:o 43 tagit sig anledning deraf, at en Borgare här i Staden, som med Meliander icke kunnat komma öfwerens om en Lik-kista til dess aflidna doter, gådt ifrån honom til en af de andra Snickare och der fådt likkistan straxt färdig och för bättre kjøp, innan Meliander hunnit besinna sig, at lämna henne til samma pris. Och som Meliander, genom sit eget förwällande den gången gick miste om en förtjenst; som i början war honom ämnad, hade han i förstone tänkt, at wid Ämbetet låta anklaga den Mästaren, som åtog sig at förfärdiga likkistan til bättre pris, än Meliander i början kunnat finna sig wid; men besinnade sig sedan, och förwandlade sit klagomål för Ämbetet, uti et angifwande för Almänheten, at Stadens Snickare hålla sina lik-kistor alt för dyra, och derjemte et tilbud at tjena Stadens Inwånare med bättre kjøp, hwilket tilbud, Snickare Ämbetet högeligen twiflar på at han är i stånd at upfylla, emedan han har hwarken förlag til tjänliga Materialier för slikt arbete; ej heller synes mycken hog och lust til arbete; emedan han af syslolöshet dageligen synes strykgatorna.”

Genom åren bytte mängder av föremål ägare tack vare Lunds Weckoblad, och på de otaliga tidningssidorna finner man alla möjliga sorters varor och produkter. Den 8 april 1778 kan man till exempel läsa att ”Hos Conrad Vagner som logerar hos Handelsman Pehrson uti Huset N:o 271 på Bredgatan finnes större och mindre Tyska Äpple- och Pärstammar af allehanda sorter, för billigt pris till salu”, den 17 december 1800 får man veta att ”Hos Herr Handelsman Samuel Lilljewalch här i Staden

finnes til salu bästa sort Ost-Indisk Soya i större och mindre Bouteiller, samt finare och gröfre Toucher til billigt pris” och den 23 december 1801 meddelar handelsmannen Nils Gadde (1764-1812) att ”Holländska Blomsterlökar af de wackraste sorter, som Blomstra hela wintern: finns til billigt pris hos undertecknad; de säljes så wäl uti hundrade som styckewis”.

Det var inte bara varor och produktion som utan-
 nonserades i Lunds Weckoblad, utan även en hel
 del andra tjänster. Den danske fältskärsge-
 sellen Peter Ferdinand Brøndlund lät till exempel annonsera
 den 18 december 1793 att ”Som jag längre tid kom-
 mer at wistas här i Staden, får jag äran tilkänna
 gifwa min önskan, at med Barberande och Rakeknif-
 wars i stånd sättande gå Respective Wederbö-
 rande til handa, som behaga tilsäga mig därom hos
 Academiae Pedellen Möllerström”, en tjänst han
 även erbjöd i uppdaterad version då han den 13 maj
 1801 meddelade att ”Om någon här i Staden be-
 höfwer at blifwa betjent med åderlåtning, rakning
 eller knifwars afdragning, så försäkrar underteck-
 nad om sin tilförlitliga tjenst i denna vägen. Lund
 den 12 Maji 1801. Carl Brondlund. boende uti
 Swen Lundstens gård”. Just slipning av rakknivar
 tycks ha varit en eftertraktad tjänst i Lund, för en
 annan som erbjöd detta var f.d. uppsyningsmannen
 Lars Fredrik Monett (1729–1796) som den 5 au-
 gusti 1795 meddelade att ”Om någon antingen i
 Staden eller på landet åstundar Rakeknifwar eller
 Saxar på Engelsk Machine wäl slipade, så anmäler
 sig i ödmjukhet til sådant arbete, förre Upsynings-
 mannen Monett, som bör på Södergatan här i Sta-
 den”.

Gården N:o 82 uti Skomakare gatan som til-
 hördt afledne Assessoren Aläger, och nu underteck-
 nad som råder flytta på Landet, är til salo för
 hugad Kjöpare; denna gård har i år undergådt en
 anseelig reparation så in som utwändigt, i wånings-
 längan äro 5 nedre rum utom kök, spis-kammare,
 brögg- och wist-hus och 4 öfre rum, en flygel-länga
 ny bygd förledit år, i hwilken är stall til 6 kreatur,
 jämte foder-lada, dräng-kammare, och wagns-
 hus samt apartemang, swin- och gås-igel; andra
 flygelen som förr varit stall är nu til rull-kamma-
 re en del och resten wedbod. En anseelig trädgårds-
 tomt med åtskillige sköna fruckte-trän, samt brunn
 i nämde trädgård hwilken gifwer et rätt godt watn
 at flera deraf hämta.

J. Cremohn.

Ur Lunds Weckoblad (Nytt och Gammalt)
 den 8 november 1786.

Nästan varje vecka finner man annonser om fastig-
 heter och boenden, oftast personer som antingen
 hyrde ut sin bostad eller sökte boende i Lund, men
 inte sällan annonser om bostadsförsäljningar.

Dessa är ofta väldigt detaljerade, och därigenom får
 man en unik inblick i Lundabornas bostäder vid
 slutet av 1700-talet och början av 1800-talet. Den 8
 november 1786 införde till exempel löjtnanten Jo-
 achim Cremohn (1725–1788) denna annons:

”Gården N:o 82 uti Skomakare gatan som tilhördt
 afledne Assessoren Aläger, och nu undertecknad
 som tänker flytta på Landet, är til salo för hugad
 Kjöpare; denna gård har i år undergådt en anseelig
 reparation så in som utwändigt, i wånings-längan
 äro 5 nedre rum utom kök, spis-kammare, brögg-
 och wist-hus och 4 öfre rum, en flygel-länga ny
 bygd förledit år, i hwilken är stall til 6 kreatur,
 jämte foder-lada, dräng-kammare, och wagns-hus
 samt apartemang, swin- och gås-igel; andra flyg-
 elen som förr varit stall är nu til rull-kammare en
 del och resten wedbod. En anseelig trädgårds-tomt
 med åtskillige sköna fruckte-trän, samt brunn i
 nämde trädgård hwilken gifwer et rätt godt watn at
 flera deraf hämta”.

Recensioner av olika slag finns det gott om i Lunds
 Weckoblad, och i de första årgångarna recensera-
 des ofta begravingar och jordfästningar. Den 25
 januari 1782 begravdes exempelvis handelsman-
 nen Jacob Lindskougs dotter Ulrika Lovisa (1750–
 1782) i Lunds domkyrka, en händelse som besk-
 revs i Lunds Weckoblad fem dagar senare:

”Förleden Fredags, eller den 25 dennas, begrofs uti
 Domkyrkan Mademoiselle Ulrica Lovisa
 Lindskoug, som war född 1750 och saligen, efter
 långsam sjukdom, afsomnade d. 19 dennas. Be-
 grafningen war ganska hederlig, och af fruktan för
 tjock och dimbig wäderlek, woro ljus uptände uti
 Cronorna samt på Altaret: en anständig Sorg-Musi-
 que upfördes och dagen efter begrafningen anstäl-
 tes en hederlig Afton-måltid. Den afledna war
 tredje Dottren af Handelsmannen Herr Jacob
 Lindskoug, och hade sjelf utnämt Psalmerne, som
 wid begrafningen skulle sjungas.”

Inte sällan väckte dessutom dödsfall och begrav-
 ningar lundabornas kärlek för poesin, och därför
 finner man mängder av skaldestycken i Lunds
 Weckoblad. De flesta är osignerade men många har
 sedermera kunnat tillskrivas Esaias Tegnér (1782–
 1846) och Bengt Lidner (1757–1793), varav den
 senare dessutom var en av tidningens första medar-
 betare. Den 11 november 1778 kan man läsa följande rader:

”Den 5:te dennas afsomnade Hof-Cammereraren och Boktryckeri Directeuren Herr Carl Gustaf Berlings Fru Anna Frostman, en Dotter af framl. Kyrkoherden i Knästorp och Totterup Herr Nicolaus Frostman: Hon war född 1718. gift 1745. 15 Novemb. och begrofs i går i Domkyrckan med all anständig heder: Under Sorg-Musiquen afsöngos följande Verser:

Ögat hjertats ömma Tolck
Badar sig i salta tårar,
Saknad som vår hjertan sårar
Delar sig bland Dygdens Folck.

Sälla Wän nu har Din plåga
Uti Glädje stadnat af;
Men Ditt Namn och Dygd skal låga
Klarast wid Din mörcka Graf.”

En kategori som tidigt fyllde upp tidningens utrymme, och som nog får sentida läsare att undra hur dålig koll dåtidens lundabor egentligen hade på sina ägodelar, är annonserna om borttappade föremål. Den 20 april 1775 kan man läsa att ”För Rätta ägaren är en liten hwit Tik med röda fläckar förkommen, den som om samma wet någon Kundskap, behagade lämna därom underrättelse uti Huset N:o 72. på Mårtensgatan, då dess omak skal wedergällas” och den 23 oktober 1793 meddelas att ”Förleden aftons den 22 dennas, förlorades emellan Bredgatan i Lund och Högebro et långt Spanskrör med förgylt knapp uppå, den som kan det samma återställa och sig anmäler hos Kopparslagaren Niclas Bergman i Lund, har at undfå hederlig wedergällning”, den 15 oktober 1794 informeras tidningens läsare om att ”På landswägen imellan Lund och Wallkärre, borttappades den 7 Octob. 5 alnar gult och swartrandigt Bomullstyg. Den som detta upphittat och aflämnar i Handelsman Damsbergs bod undfår wedergällning” och den 1 oktober 1800 kan man läsa att ”Den 26 i denna månad tappades här i Staden på bredgatan, emellan Norr Tull och Stora Torget en skruf på en Postwagn. Den som den samma uptagit och aflämnar i Skomakaregatan hos Skomakaren Wedberg, undfår nöjaktig hittelön”. Hundar, käppar, tygrullar och skruvar – ingen ägodel tycks vara för stor för att tappas bort, eller för liten för att förtjäna en annons i tidningen!

* * *

För Rätta ägaren är en liten hwit Tik med
röda fläckar förkommen, den som om samma wet
någon Kundskap, behagade lämna därom underrät-
telse uti Huset N:o 72. på Mårtensgatan, då
dess omak skal wedergällas.

Ur Lunds Weckoblad den 20 april 1775.

I Lunds Weckoblad finner man även ett stort antal annonser av diverse innehåll som redaktören ansåg vara av allmänt intresse och därför godkände till publicering. Av den anledningen kan man läsa den 11 december 1793 att ”I går morgons klockan strax efter 4 upkom här i Staden en häftig Wädeld uti Herr Handelsman Lindschougs hus, som i synnerhet hotade den Norra delen af vår Stad, i anseende til en rådande Sydost wind, med yttersta fara, men blef genom Guds nåd och goda anstalter dämpad, efter 3 a 4 timmars förlopp, sedan större delen af bemälte Handelsmans stora och sköna hus i grund nedbrunnit”, medan franske språkmästaren Noël André Chevalier (1732-1814) meddelade den 15 juli 1795 att ”Som det flera gånger händt, at min Hustru, mig owetande, ådragit sig skulder, så är det nu min föresats, at hwarken erkänna, eller någon den minsta befattning taga med dem, hon hädanefter sig ådrager; utan, få de, som henne någon credit lämna, under hwad förewänning som hälst hon den samma skulle begära, henne sjelf därföre tiltala. Malmö den 14 Julii 1795”.

Även baler, konserter och andra nöjen utannonserades genom åren i Lunds Weckoblad, inte sällan till förmån för något visst ändamål eller för någon särskild person. Sedan en välgörenhetskonsert hållits för den gamle studenten och akademikapellisten Hans Henrik Westerdahl (1752-1802) meddelade exempelvis tidningen den 21 april 1802 att ”Wid den Musique som sistledne Onsdag den 14:de i denna månad, på Capell Salen upfördes, til förmån för den länge warande sjuke Capellisten Herr Westerdahl, inflöt 40 R:dler spec. som utan afdrag kom honom til godo. Hans bekymmer för nödigt uppehälle, som ej mindre än sjelfwa sjukdomen ökt hans swårigheter, äro härigenom ansenligen lättade. Han nedlägger fördenskill sin ödmjukaste tacksamhet för hwar och en, som på så ädelmodigt sätt lindrat hans oroande omständigheter”.

Markus Gunshaga

Sökvägar och söktips

Hur går man då tillväga för att hitta och söka i Lunds Weckoblad? Tidigare var det enda sättet att besöka Universitetsbiblioteket i Lund och bläddra i de oftast svårlästa rullfilmerna, men sedan en tid tillbaka har Kungliga Biblioteket (KB) skannat samtliga nummer av veckobladet från och med 5 januari 1775 till och med 30 november 1897. Materialet består idag av 50 981 bilder i databasen, och är till stor glädje för alla som släktforskar i Lund. Man når databasen via <https://tidningar.kb.se>, men värt att notera är att KB har valt att registrera Lunds Weckoblad åren 1783–1812 under det namn som tidningen bar då, nämligen *Nytt och Gammalt*. Detta är viktigt att komma ihåg, för annars är det lätt att tro att KB helt enkelt har hoppat över dessa årgångar av Lunds Weckoblad!

Det finns olika sätt att använda databasen, exempelvis genom att söka på specifika ord eller meningar och sedan klicka sig fram till Lunds Weckoblad. Att rekommendera är dock att man bläddrar i tidningsnumren ett och ett, för det är ju bara femtiotvå stycken per år och sällan fler än åtta sidor per nummer. Om du har en stund över – bläddra alltså i Lunds Weckoblad nummer för nummer, för du vet aldrig vilka guldkorn som dyker upp!

Litteratur

Hofberg, Herman, *Svenskt biografiskt handlexikon: alfabetiskt ordnade lefnadsteckningar af Sveriges namnkunniga män och kvinnor från reformationen till nuvarande tid. Senare delen, L-Ö; samt supplement*, Stockholm: Bonnier, 1906 (sid. 483–484).

Liljegren, Bengt, *Karl XII: en biografi*, Lund: Historiska media, 2000 (sid. 312).

Lundstedt, Bernhard, *Sveriges periodiska litteratur: bibliografi. 1. 1656–1812*, Stockholm, 1895 (sid. 12, 82f, 86ff).

Svenskt biografiskt lexikon, band 32, Sehlstedt-Sparre, Stockholm: Svenskt biografiskt lexikon, 2003–2006 (sid. 654).

och Martin Granning (1950-).

Lunds Dagblad var en svensk dagstidning, utgiven i Lund under nära tvåhundra år från 1774, eller -75, till 1970.

Tidningen började utkomma som "Lunds Weckoblad", med Gustaf Sommelius som grundare. 1783–1812 kallades tidningen "Nytt och gammalt" och 1813–97 "Lunds weckoblad Nytt och gammalt", samt 1938–39 "Skånetidningen Lunds dagblad".

Den har haft bidrag av Thomas Thorild, Esaias Tegnér och Bengt Lidner, bland redaktörerna märks Lars Johan Colling, Anders Lidbeck, Fredrik Johan Berling, Edward Berling och A. F. Mathson.

1864-66 utkom tidningen med två nummer i veckan och 1867-1896 med tre innan den i samband med namnbyte till Lunds Dagblad 1897 blev dagstidning. Från 1960 och fram till dess nedläggning i december 1970 återgick tidningen dock till veckovis utgivning. Lunds Dagblad var då Sveriges äldsta fristående tidning och den äldsta tidningen i Skåne, oavsett kategori.

Lunds Dagblads politiska orientering var konservativ, men 1938 blev den organ för Folkpartiet. Till de mer kända medarbetarna hörde Ture Sjögren och Alfred Fjelner. Också många framstående lärare vid Lunds universitet medverkade regelbundet i tidningen. Redaktörer har varit bland andra Lars Johan Colling, Anders Lidbeck, fil. dr Fredrik Johan Berling, Edward Berling, A. F. Mathson, Gustaf E. Ericson (1923–35), Eric Ramm-Ericson (1935–38), Daniel Viklund (1938–39), Gösta Åkerholm (1939–50)

Tidningens främsta lokala konkurrent var 1856-1921 den liberala Folkets Tidning och senare Sydsvenska Dagbladet

Verksamhetsberättelse för Lunds Släktforskarförening 2020

Styrelsen har efter årsmötet haft följande sammansättning under året:

Ordförande:	Claes Westrup
Vice ordförande:	Bengt Schultz
Sekreterare:	Margareta Arnell
Kassör:	Lars Åke Sellberg
Övriga ledamöter:	Anders Lindberg Marianne Kindgren Nils Mandahl

Revisorer: Sven-Erik Rydén och Nils-Erik Persson

Revisorssuppleant: Rolf Nilsson.

Valkommitté: Magnus Hellblom (sammankallande) och Tommy Näzell

Lundagenealogen:

Föreningens tidning, **Lundagenealogen**, har under året utkommit med tre nummer.

Redaktionskommitté: Eva von Rosen (redaktör och sammankallande)

Marianne Kindgren, Bengt Schultz, Claes Westrup, Nils Mandahl och Bo Nordenfors.

Expedition:

Föreningen har utrymmen i Skånes Släktforskarförbunds (SkSF) expedition på Arkivcentrum Syd. SkSF har bemaning på torsdagar mellan kl. 09.00 - 12.00. Här kan du besöka SkSF:s och LSF:s referensbibliotek, köpa böcker och CD-skivor. På grund av coronapandemin har expeditionen varit obemannad sedan mars månad.

Hemsida:

Lars Åke Sellberg är ansvarig för föreningens hemsida och uppdateringar görs kontinuerligt. Den officiella webbadressen är www.lundsslaktforskarforening.se. Föreningen finns även på Facebook. Hemsidan kan även nås med adress: www.lundsslaktforskarforening.se

Medlemsantal:

Föreningen har 159 medlemmar.

Ekonomi:

Föreningens ekonomi framgår av den ekonomiska berättelsen.

Sammanträden:

Styrelsen har under året haft 11 protokollförda sammanträden.

Medlemskap: Medlemskap i Sveriges Släktforskarförbund och Skånes Släktforskarförbund. Föreningen är också medlem i Skånes Arkivförbund. Arkivförbundet handhar och förvarar föreningens arkivmaterial.

Medlemsverksamhet under 2020

Under årets tre första månader pågick verksamheten normalt, därefter digitalt.

Lördagen den 18 januari Släktforskningens dag.

Tema: **Officerare och soldater - deras liv och bostäder.**

Vår förening arrangerade denna dag tillsammans med Stadsbiblioteket i Lund

Lunds Släktforskarförening gav: **Information och rådgivning om släktforskning.**

Föreläsning av Guno Haskå om **Skånska regementen, knektar och knektnamn.**

En jämn genomströmning av besökare fick information och rådgivning om släktforskning av medlemmar i Lunds släktforskarförening vid ett par olika datastationer.

Lokal: Atriumgården, Lunds stadsbibliotek, S:t Petri kyrkogata 6, Lund.

60 deltagare

Tisdagen den 11 februari

Föredrag av Marianne Kindgren om **Introduktion till Släktforskning**

Lokal: Träffpunkt Laurentiigatan 18

18 deltagare

Torsdagen den 13 februari Årsmöte

Efteråt föredrag av Gösta Gansmark om **Skånes knektregister**

Lokal: Träffpunkt Laurentiigatan 18

27 deltagare

Torsdagen den 12 mars

Föredrag av Lennart Magnusson från Malmö Släktforskarförening om **Att skriva en släktbok**

Lokal: Träffpunkt Laurentiigatan 18

12 deltagare

På grund av coronapandemin infördes restriktioner i mitten på mars för fysiska möten och påbud om social distansering. Till följd av detta avblåstes resten av vårens och sommarens aktiviteter.

Under hösten har vi kommit igång med digitala medlemsträffar enligt nedan.

Torsdagen den 15 oktober Digitalt medlemsmöte i Zoom med genomgång av mötesverktyget Zoom, ett kortare föredrag och presentation av projektet **Lund inom vallarna**. 20 deltagare

Torsdagen den 12 november Digitalt medlemsmöte i Zoom. Föredrag av Bo Nordenfors med rubriken **Emigrantforska**. Måste jag använda betaldata-baser? Finns det några genvägar? Tips och tricks för den vetgirige. 20 deltagare

Torsdagen den 3 december Digitalt medlemsmöte i Zoom. Släktforsarkafé med Magnus Hellblom. DNA-inriktning 15 deltagare

Till de medlemmar som har anmält en e-postadress, har föreningen skickat ut ett nyhetsbrev en vecka före de olika aktiviteterna med information om respektive aktivitet som en påminnelse. Nyhetsbrev har även gått ut vid vissa andra aktiviteter som till exempel DNA-kaféer.

Utbildning

Nybörjarkursen i släktforskning, som startade under hösten 2019 slutfördes i början på året. En ny kurs hann knappt starta innan den fick avbrytas på grund av coronarestriktionerna.

Projekt

Sveriges Släktforskarförbunds projekt **”Namn åt de döda”** har pågått under hela året. Projektet är utökat med att även omfatta åren 1830–1859. Från vår förening har Rolf Nilsson, Kerstin Olsson och Bo Nordenfors deltagit.

Skånes Släktforskarförbund och Landsarkivet står som ansvariga för projektet **”Oäkta barn”**, med en projektgrupp där Berit Aronsson ingår. Även Rolf Carlsson och Kerstin Olsson har arbetat med projektet. Arbetet har blivit lidande av att den beställda fotograferingen av domböcker inte har kunnat genomföras på grund av coronarestriktionerna.

Ett projekt med att ta fram adressregistret **”Lund inom vallarna”** startades i början av året. Syftet är att digitalisera innehållet i en handskrift från 1885 av Robert Eklundh ***Förteckning över fastigheter och fastighetsägare i Lund***. Skriften innehåller en översättning mellan stadens gamla tomtnummer och gatuadresser. Syftet med projektet är att göra materialet sökbar och publicera det på lämpligt sätt.

Jourhavande släktforskare på ACS: Denna verksamhet har legat nere sedan mitten på mars.

Jourhavande släktforskare på Stadsbiblioteket: torsdagen den 27 februari bemannade två föreningsmedlemmar ”släktforskarhörnan” på biblioteket. Resterande datum fick ställas in på grund av restriktionerna.

Konferenser

Lördagen den 8 februari: Skånes Släktforskarförbunds ordförandekonferens i Staffanstorp, Staffanstorps Släktforskarförening stod som arrangör. Från vår förening deltog Claes Westrup.

Lördagen den 12 september: Föreningen var inte representerad på Sveriges Släktforskarförbunds riksstämma.

Lördagen den 19 september: Skånes släktforskarförbunds årsstämma. Stämman hölls digitalt. Ombud för föreningen var: Claes Westrup, Bengt Schultz och Marianne Kindgren.

Lördagen den 24 oktober: Skånes Släktforskarförbunds ordförandekonferens hölls digitalt. Från vår förening deltog Claes Westrup.

Lördagen den 21 november: Uppstartsmöte för Släktforskarvecka Skåne 2021
Från vår förening deltog Claes Westrup.

Styrelsens tack för verksamhetsåret

Styrelsen ber att framföra ett varmt tack till alla medlemmar och deltagare i föreningens verksamhet.

Ett likaså varmt tack till de medlemmar som beredvilligt bistått oss i det praktiska arbetet vid olika föreningsaktiviteter.

Claes Westrup

Bengt Schultz

Margareta Arnell

Lars Åke Sellberg

Marianne Kindgren

Anders Lindberg

Nils Mandahl

Lunds Släktforskarförening LSF

Org.nr: 802420-3997

E-post: info@lundsslaktforskarforening.se

Hemsida www.lundsslaktforskarforening.se

c/o Lars Åke Sellberg, Husmansvägen 10, 227 38 Lund

Medlemsavgiften är 160 kr/år. Makar/sambos betalar 210 kr/år tillsammans.

Avgiften för personer bosatta utomlands är 200 kr/år. För dem, som inte varit medlemmar tidigare och som anmäler sig efter 1/8, gäller halv avgift. Medlemsavgiften sätts in på pg 498 4745-2.

Glöm inte att ange namn, adress och för vilket år avgiften gäller.

De medlemmar som så önskar, kan förutom namn och adress även ange en mailadress. Då detta enligt GDPR är en icke verksamhetskritisk uppgift, så krävs ett aktivt medgivande från medlemmen, att LSF får lagra mailadressen. LSF tolkar en angiven mailadress som ett sådant medgivande. LSF uppdaterar sin sändlista för Nyhetsbrev med den anmälda mailadressen.

Lunds Släktforskarförenings hantering av medlemsuppgifter är anpassade till kraven i Dataskyddsförordningen (GDPR). Detta finns beskrivet på hemsidan under rubriken "Om LSF".

Styrelse

Ordförande: Claes Westrup

e-post: claes@westrup.se

Vice ordförande: Bengt Schultz

e-post: bengt.schultz@telia.com

Sekreterare: Margareta Arnell

e-post: margaretau.arnell@telia.com

Kassör: Lars Åke Sellberg

e-post: la.sellberg@gmail.com

Övriga styrelsemedlemmar:

Anders Lindberg

e-post: aelindberg2004@yahoo.se

Marianne Kindgren

e-post: mykindgren@gmail.com

Nils Mandahl

e-post: nils.mandahl@med.lu.se

Redaktionskommitté för Lundagenealogen

Redaktör: Eva von Rosen

E-post: redaktor@lundsslaktforskarforening.se

Ansvarig utgivare: Claes Westrup

Marianne Kindgren

Bengt Schultz

Nils Mandahl

Bo Nordenfors

e-post: bo.nordenfors@gmail.com

Revisorer

Sven-Erik Rydén (sammankallande) och Nils-Erik Persson

Revisorssuppleant

Rolf Nilsson

Valberedning: Magnus Hellblom (sammankallande) och Tommy Näzell
Föreningen, som hade 159 st. medlemmar vid utgången av år 2020,
är ansluten till Skånes Släktforskarförbund och Sveriges Släktforskarförbund.

Program våren 2021

Vårens träffar och föredrag genomförs som digitala möten i Zoom. Alla eventuella förändringar i programmet kommer vi att meddela både på föreningens hemsida och i nyhetsbrev via e-post till dem, som har anmält en e-postadress för nyhetsbrev till föreningen.

De medlemmar som önskar delta i årsmötet och våra övriga medlemsmöten måste föränmäla sig till info@lundsslaktforskarforening.se

Lördagen den 16 januari: Släktforskningens dag

Tema: **Samhällets skuggsida i arkivens ljus**

Arkivarie Jan-Eric Bruun vid Riksarkivet i Lund talar över ämnet **Att forska om brott i arkiv**

Vår förening arrangerar föredraget tillsammans med Stadsbiblioteket i Lund. Dagens program annonseras även i Stadsbibliotekets värdkatalog. Föredraget läggs ut som en film på Stadsbibliotekets hemsida och är öppet för alla.

På Släktforskningens dag brukar LSF normalt ha stationer där vi svarar på frågor om släktforskning. Det är ju tyvärr inte möjligt i januari 2021. I stället hänvisar vi till vår frågebrevlåda Kom loss, som nås via vår hemsida.

Torsdagen den 11 februari kl. 19.00: Årsmöte

Efter årsmötet presenterar vi projektet **Lund inom vallarna**. Arbetet baseras på adresskalendern *Fastigheter och fastighetsägare i Lund 1885* och har resulterat i en databas med information om fastigheter, ägare och kvarter.

Torsdagen den 11 mars kl. 19.00: Möt lundakvinnor med attityd

Skåneguiden Agneta Eriksson – *Agnes i Lund* – berättar om betydelsefulla kvinnor i Lund från medeltid till nutid. Möt Görvel Fadersdotter, Emilie Thomander, Hildur Sandberg och några till.

Torsdagen den 15 april kl. 19.00: Industrierna på Västerbro -en del av kulturarvet

Stadsantikvarie Henrik Borg arbetar på Stadsbyggnadskontoret med att tillvarata, utveckla och bevara kulturmiljöer. Med utgångspunkt från stadsomvandlingen på Västerbro beskrivs en del av stadens historia och arbetet med att se den som en resurs.

Torsdagen den 6 maj kl. 19.00: Änglamakerskor och smådjävlar.

Anette Sarnäs, arkivarie vid Malmö stadsarkiv, håller ett föredrag om de utomäktenskapliga barnens svåra villkor.

Välkomna
Programmet i samarbete med Sensus Studieförbund.

sensus
STUDIEFÖRBUND